

Вікторія-Марія Плохотніченко,

*студентка 2-го курсу факультету історії та міжнародних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

СУЧАСНИЙ ЕТАП УКРАЇНСЬКО-РУМУНСЬКИХ ВІДНОСИН

Сучасний стан українсько-румунського транскордонного співробітництва характеризується поглибленням співпраці у різних сферах суспільного життя – в економіці, освіті, культурі та інших, що зумовлює постійну наукову увагу до окресленої проблематики [1].

Румунія і Україна є важливими зовнішньополітичними партнерами, а також державами-сусідами першого порядку, поєднаними спільною історичною спадщиною та схожими стратегічними інтересами [2].

Україна та Румунія ввійшли у 90-ті роки ХХ століття з небезпечним багажем невирішених проблем і взаємних претензій. У Румунії радикально налаштовані націоналістичні політичні сили за підтримки значної частини румунського суспільства пріоритетним напрямком своєї діяльності щодо України визначили перегляд нормативно-правової бази щодо кордону між країнами, питання статусу румунської меншини в Україні тощо. Зазначенні чинники є чутливими й помітними і в нинішніх українсько-румунських відносинах [3].

Найскладнішою проблемою двосторонніх відносин залишається делімітація континентального шельфу і розмежування ВЕЗ у Чорному морі, включаючи о. Зміїний [4].

Питання було вирішено Міжнародним судом ООН шляхом проведення лінії делімітації. Україна, отримала набагато більшу водну територію, де вона може проводити і дослідження, і видобуток вже розвіданих джерел тощо. Запропонована судом лінія делімітації підходить ближче до румунської запитної лінії, тому Україні залишилося 21 із 24 розвідувальних вуглеводних родовищ [5].

По-суті, найважливіше для України було, по-перше, підтвердити статус Зміїного як острова і по-друге, включити його до складу прибережної лінії України.

При делімітації континентального шельфу другий висновок дав би можливість шляхом визначення середньої лінії збільшити територію виключної економічної зони України, в якій наша держава могла б спокійно вести господарську діяльність [6].

Існує також проблема, пов'язана з будівництвом каналу "р. Дунай - Чорне море". Румунською стороною активно здійснюються спроби залучення органів ЄС, населення та міжнародних екологічних організацій для підтримки її позиції, а також здійснення тиску на Україну з метою припинення реалізації проекту відновлення глибоководного суднового ходу "р. Дунай-Чорне море" [7].

ГСХ призначений для оптимізації пропускної спроможності вітчизняної частини дельти Дунаю, зменшення видатків та підвищення якості послуг при проходженні суден на сполученні Дунай – Чорне море. Головна його перевага, окрім конкурентоспроможних тарифів, полягає в можливості двостороннього руху суден у цілодобовому режимі протягом усього року[8].

Перешкодою є позиція Румунії щодо відповідності цим планам наших зобов'язань по Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо).

Своєю чергою позиція України щодо виконання положень Конвенції Еспо стосовно проекту "Дунай – Чорне море" базувалася на результатах оцінки впливу на довкілля, за якими суттєвого негативного транскордонного впливу не передбачалося [9].

Перенесення Румунією акценту в двосторонніх відносинах на захист прав румунської меншини в Україні має на меті забезпечення культурного та інформаційного домінування в районах компактного проживання румунської громади в Україні.

Особливої ваги набуває інформаційна політика. Антиукраїнська пропаганда в румунських ЗМІ, яка містила грубі випадки на адресу України і її керівництва, направлена на висвітлення історичних подій, дискредитацію правомірних дій України щодо каналу Дунай–Чорне море, несе потенційну загрозу національній безпеці України [10].

Але варто звернути увагу і на позитиви, зокрема Основу сучасного етапу відносин з Румунією було закладено після Революції Гідності, коли наш двосторонній діалог вийшов на якісно новий рівень.

Відчутний прогрес було зроблено навесні 2016 року під час візиту президента України Петра Порошенка в Бухарест і його перемовин з президентом Румунії Клаусом Йоханісом. Тоді сторони домовилися відновити у новому форматі Спільну двосторонню президентську комісію, активізувати роботу українсько-румунських міжурядових комісій з питань економіки, торгівлі, інфраструктури, транспорту, а також захисту прав осіб, що належать до національних меншин [11].

Проте ситуація з нацменшинами, і взагалі, суперечка, яка виникла навколо мовного питання, стала ключовою в останні роки. У вересні 2017 року в Києві проведено засідання комісії з питань забезпечення прав нацменшин, на якій фактично домовилися почати все з чистого листа – компромісне рішення, яке дозволило розблокувати роботу цього важливого двостороннього органу після 11 річної паузи [11].

Саме 7 стаття закону передбачала вивчення мовою національних меншин усіх предметів в дошкільній освіті та початковій школі. Хоча раніше вивчення всіх предметів рідною мовою для дітей з нацменшин було можливим і в середній школі [12].

Після проведених переговорів у Чернівцях МЗС Румунії повідомило, що країни домовилися розпочати переговори щодо протоколу про співробітництво між міністерствами освіти на 2017-2020 роки. Він має передбачати взаємні гарантії мовних прав нацменшин [12].

Отже, варто сказати, що українсько-румунські відносини майже завжди перебували у напружених стосунках. Але Україна, як ніхто, зацікавлена в подальшому якнайшвидшому і повному облаштуванні своїх кордонів, виходячи з власних державних інтересів та з розвитку стабільних і добросусідських відносин.

Не слід забувати і те, що сьогодні основу двосторонніх відносин складають, насамперед, такі питання як поглиблення співпраці у європейському та євроатлантичному вимірах, активізація регіонального співробітництва, розширення торговельної економічних зв'язків, гуманітарної співпраці [13].

Добросусідська співпраця між Україною та Румунією відкриватиме нові шляхи для започаткування та реалізації спільних ініціатив, які відповідатимуть інтересам обох держав [14].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. СУЧАСНИЙ СТАН УКРАЇНСЬКО-РУМУНСЬКОГО ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА // Гагагонич В.В. / стаття. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/13741/1/%D0%A1%D0%A3%D0%A7%D0%90%D0%A1%D0%9D%D0%98%D0%99%20%D0%A1%D0%A2%D0%90%D0%9D%20%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%87%D0%9D%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%9E-%D0%A0%D0%A3%D0%9C%D0%A3%D0%9D%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%9D%D0%A1%D0%9A%D0%9E%D0%A0%D0%94%D0%9E%D0%9D%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%A1%D0%9F%D0%86%D0%92%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%86%D0%A2%D0%9D%D0%98%D0%A6%D0%A2%D0%92%D0%90.pdf>
2. УКРАЇНСЬКО-РУМУНСЬКІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ СУПЕРЕЧНОСТІ: ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ ТА СУЧАСНИЙ СТАН // Безега Т.М. / стаття. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/3101/1/%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%90.pdf>

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/3101/1/%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%87%D0%9D%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%9E-%D0%A0%D0%A3%D0%9C%D0%A3%D0%9D%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%86%20%D0%A2%D0%95%D0%A0%D0%98%D0%A2%D0%9E%D0%A0%D0%86%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%86%20%D0%A1%D0%A3%D0%9F%D0%95%D0%A0%D0%95%D0%A7%D0%9D%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%86.pdf>

3. УКРАЇНСЬКО-РУМУНСЬКІ ВІДНОСИНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ// І.М.Соловей / стаття. URL: <http://vmv.kyumu.edu.ua/v/03/solovey.htm>

4. Те саме, що і 2: УКРАЇНСЬКО-РУМУНСЬКІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ СУПЕРЕЧНОСТІ: ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ ТА СУЧАСНИЙ СТАН// Безега Т.М. / стаття. URL:

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/3101/1/%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%87%D0%9D%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%9E-%D0%A0%D0%A3%D0%9C%D0%A3%D0%9D%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%86%20%D0%A2%D0%95%D0%A0%D0%98%D0%A2%D0%9E%D0%A0%D0%86%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%86%20%D0%A1%D0%A3%D0%9F%D0%95%D0%A0%D0%95%D0%A7%D0%9D%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%86.pdf>

5. Сучасний стан та перспективи розвитку українсько-румунських відносин// Чорна Н. В., Підгірна В.Н./ стаття. URL: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2010/Economics/68230.doc.htm

6. Острів Зміїний: вибороли статус, втратили нафту?// ДМИТРО ДЕНКОВ, ВІТАЛІЙ СЕЛИК/ стаття для «ЕП». URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2009/02/4/180227/>

7. Те саме, що і 5: Сучасний стан та перспективи розвитку українсько-румунських відносин// Чорна Н. В., Підгірна В.Н./ стаття. URL: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2010/Economics/68230.doc.htm

8. ГСХ р. Дунай - Чорне море. URL: http://www.delta-pilot.ua/danube_black_sea

9. Проект "Дунай – Чорне море". Зупинити не можна реалізувати// ВІКТОР ДОВГАНЬ/ стаття для «ЄП». URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2017/06/14/7067114/>

10. Те саме що і 3: УКРАЇНСЬКО-РУМУНСЬКІ ВІДНОСИНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ// І.М.Соловей / стаття. URL: <http://vmv.kyvu.edu.ua/v/03/solovey.htm>

11. "Темні часи" у наших відносинах закінчилися"// Ігорь Соловей/ стаття для «LB.ua». URL: https://lb.ua/world/2018/09/07/406861_temni_chasi_vidnosinah.html

12. Як Україні та Румунії вирішити мовну суперечку// Георгій Ерман/ стаття для «BBC Україна». URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-42664117>

13. Те саме, що і 5: Сучасний стан та перспективи розвитку українсько-румунських відносин// Чорна Н. В., Підгірна В.Н./ стаття. URL: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2010/Economics/68230.doc.htm

14. Те саме, що і 2: УКРАЇНСЬКО-РУМУНСЬКІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ СУПЕРЕЧНОСТІ: ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ ТА СУЧАСНИЙ СТАН// Безега Т.М. / стаття. URL:

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/3101/1/%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%87%D0%9D%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%9E-%D0%A0%D0%A3%D0%9C%D0%A3%D0%9D%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%86%20%D0%A2%D0%95%D0%A0%D0%98%D0%A2%D0%9E%D0%A0%D0%86%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%86%20%D0%A1%D0%A3%D0%9F%D0%95%D0%A0%D0%95%D0%A7%D0%9D%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%86.pdf>